

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи психопрофілактики

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки 6.130102 «Соціальна робота»

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення Інститут людини

(назва інституту, факультету, відділення)

2017 – 2018 навчальний рік

Робоча програма: «Основи психопрофілактики» для студентів галузі знань 1301 Соціальне забезпечення за напрямом підготовки 6.130102 «Соціальна робота».

Розробники: В.Ю. Омелянович, доктор медичних наук, доцент кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

Протокол від "06" вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти
 (О.В. Мартинчук)

Розподіл годин звірено з робочим планом. Структура типова.

Заступник директора Інституту людини Н. А. Клішевич

ЗМІСТ

Пояснювальна записка

Структура програми навчальної дисципліни

I. Опис предмета навчальної дисципліни

II. Тематичний план навчальної дисципліни

III. Програма

Змістовий модуль I. ОСНОВИ ПСИХОПРОФІЛАКТИКИ

Змістовий модуль II. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПСИХОПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Основи психопрофілактики»

V. Плани семінарських занять

VI. Завдання для самостійної роботи

Картка самостійної роботи студента

VII. Система поточного та підсумкового контролю

VIII. Методи навчання

IX. Методичне забезпечення курсу

X. Рекомендована література

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Основи психопрофілактики», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Основи психопрофілактики» є складовою частиною дисциплін психологічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає підвищення професійної компетентності психологів та сприяє ефективній самореалізації їх, як фахівців.

Мета курсу – розкрити сутність психопрофілактики; ознайомити зі змістом, структурою та чинниками психічного здоров'я, гармонійної особистості, духовності особистості, суб'єктивного благополуччя особистості; навчити визначати стани, ситуації та поведінку ризику; формувати у майбутніх фахівців навичок саморозвитку, самокерування та профілактики дисгармоній особистості.

Завдання курсу:

- розкрити змісту базових теоретичних засад психопрофілактики;
- ознайомити студентів з сутністю та чинниками формування гармонійної особистості;
- ознайомити з психологічними методами профілактики дисгармоній особистості;
- сприяти формуванню навичок особистої психогігієни та стимулювати саморозвиток, самокерування та самоорганізацію професійної діяльності студентами.

Вивчення лекційного курсу та індивідуальної навчально-дослідницької роботи студентів спрямовано на **засвоєнні таких знань:**

- основні поняття психопрофілактики;
- сутність та чинники формування зрілої, гармонійної, духовної особистості;
- зміст та структуру суб'єктивного благополуччя особистості;
- аспекти особистої психогігієни;
- сутність та профілактика ризиків особистості;
- сутність та подолання професійного «вигорання».

Опанування курсу під час семінарських занять та самостійної роботи студенти повинно сприяти формуванню низки **практичних навичок:**

- здатність до диференціації гармонії та дисгармонії особистості;
- здатність до визначення чинників формування гармонійної особистості;
- здатність до діагностування та попередження особистісних та професійних ризиків;
- здатність до самоаналізу, саморозвитку та самокерування.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 108 год., із них 22 год. – лекції, 20 год. – семінарські заняття, 60 год. – самостійна робота, 6 год. – модульний контроль.

Вивчення бакалаврами навчальної дисципліни «Основи психопрофілактики» завершується заліком.

Процес вивчення дисципліни спрямований на **формування** наступних **компетентностей:**

1.	Загальні	
	Інформаційна	Здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань.
	Науково-дослідницька	Здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності. Здатність до реалізації педагогічних, психологічних, лінгвістичних, медико-біологічних знань для постановки дослідницьких завдань в професійній діяльності

	Самоосвітня	Здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку. Спрямованість на розкриття особистісного потенціалу та самореалізацію.
2.	<i>Фахові</i>	
	Психолого-педагогічна	Володіння базовими знаннями з психопатології та вміння їх реалізувати, закономірностей особистісного розвитку людини на різних вікових етапах.
	Методична	Застосовувати базові філософські, психолого-педагогічні та методичні знання і вміння для формування ключових і предметних компетентностей.
	Медико-біологічна	Володіння базовими знаннями про: – вікові анатомо-фізіологічні особливості людини в нормі та при порушеннях психіки та поведінки; – основні клінічні прояви порушень психіки та поведінки; – нейрофізіологічні особливості вищої нервової діяльності та вищих психічних функцій осіб; – основні закономірності та механізми розвитку психічних хвороб.
	Консультативна	Застосовувати уміння огляду осіб з порушеннями психіки, планування програм психопрофілактичної роботи в різноманітних професійних колективах.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 1301 Соціальне забезпечення	Нормативна
	Напрямок підготовки: 6.030102 «Соціальна робота»	
Модулів – 3		Рік підготовки
Змістових модулів – 3		4-й семестр
Загальна кількість годин – 108		7-й семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>«бакалавр»</u>	Лекції
		22 год.
		Практичні, семінарські
		20 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		60 год.
		Індивідуальні завдання:
		-
		Вид контролю:
		залік
		Модульний контроль
		6 год.

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторні:	Лекції	Семінарські	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I.								
ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОПРОФІЛАКТИКИ								
1.	Основні завдання, структура та історія розвитку психогігієни і психопрофілактики	14	4	2	2	-	10	-
2.	Проблема екзогенних психотравмуючих чинників у сучасному суспільстві	18	8	4	4	-	10	-
	Модульна контрольна робота	-	-	-	-	-	-	2
Разом		36	12	6	6	-	20	2
Змістовий модуль II.								
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПСИХОПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ								
3.	Психопрофілактика в системі органів внутрішніх справ та Міністерства оборони України	12	8	4	4	-	10	-
4.	Психопрофілактика психічних розладів	16	6	4	2	-	10	-
5.	Психопрофілактика аддиктивної поведінки	18	8	4	4	-	10	-
6.	Психопрофілактика суїцидальної поведінки	18	8	4	4	-	10	-
	Модульна контрольна робота	-	-	-	-	-	-	4
Разом		72	30	16	14	-	40	4
Разом за навчальним планом		108	42	22	20	-	60	6

ІІІ. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОПРОФІЛАКТИКИ

Лекція 1. Основні завдання, структура та історія розвитку психогігієни і психопрофілактики (2 години)

Предмет та завдання психогігієни. Предмет та завдання психопрофілактики. Методи психогігієни та психопрофілактики. Історія розвитку психогігієни та психопрофілактики.

Семінар 1. Основні завдання, структура та історія розвитку психогігієни і психопрофілактики (2 години)

Лекція 2-3. Проблема екзогенних психотравмуючих чинників у сучасному суспільстві (4 години)

Екстремальні впливи на психіку та стрес і дістрес. Вплив «інформаційного голоду» на нервово-психічні функції людини. Монотонність і нервово стомлення. Проблема адаптації та дезадаптації.

Семінар 2-3. Проблема екзогенних психотравмуючих чинників у сучасному суспільстві (4 години)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПСИХОПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ

Лекція 4-5. Психопрофілактика в системі органів внутрішніх справ та Міністерства оборони України (4 години).

Система первинної та вторинної психопрофілактики в органах внутрішніх справ. Основні психолого-психіатричні критерії придатності до служби в органах внутрішніх справ. Організація психопрофілактичної роботи в підрозділах Міністерства оборони України. Основні психолого-психіатричні критерії придатності до служби в армії, військово-повітряних та військово-морських силах України.

Семінар 4-5. Психопрофілактика в системі органів внутрішніх справ та Міністерства оборони України (2 години)

Лекція 6-7. Психопрофілактика психічних розладів (4 години).

Класифікація причин виникнення нервово-психічних розладів у дитячому віці. Дисгармонія сімейного виховання і нервово-психічні розлади у дітей. Параметри виховного процесу та їх вплив на нервово-психічне здоров'я дітей. Діагностична робота з контингентами ризику. Загальна характеристика психокорекційного комплексу для дітей з нервово-психічними розладами.

Семінар 6. Психопрофілактика психічних розладів (2 години).

Лекція 8-9. Психопрофілактика адиктивної поведінки (4 години)

Загальна характеристика адиктивної поведінки. Причини виникнення адиктивної поведінки. Вибір об'єктів адикції. Динаміка адиктивної поведінки. Загальна характеристика корекційних антиадиктивних програм.

Семінар 7-8. Психопрофілактика адиктивної поведінки (4 години).

Лекція 10-11. Психопрофілактика суїцидальної поведінки (4 години)

Поняття про суїцид. Історичний аспект дослідження суїциду. Соціальні та психологічні чинники, супутні суїциду. Психологічна діагностика суїцидальної поведінки. Психотерапевтична і консультативна допомога суїцидентам. Психопрофілактика суїцидальної поведінки.

Семінар 9-10. Психопрофілактика суїцидальної поведінки (4 години).

IV. Навчально-методична карта дисципліни «ОСНОВИ ПСИХОПРОФІЛАКТИКИ»

Разом: 108 год., лекції – 22 год., семінарські заняття – 20 год., самостійна робота – 60 год, модульний контроль – 6 год.

Модулі	Модуль І		Модуль ІІ			
Назва модуля	ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОПРОФІЛАКТИКИ		ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПСИХОПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ			
Кількість балів за модуль	71 бал		120 балів			
Лекції	1	2-3	4-5	6-7	8-9	10-11
Теми лекцій	Основні завдання, структура та історія розвитку психогігієни і психопрофілактики	Проблема екзогенних психотравмуючих чинників у сучасному суспільстві	Психопрофілактика в системі органів внутрішніх справ та Міністерства оборони України	Психопрофілактика психічних розладів	Психопрофілактика аддиктивної поведінки	Психопрофілактика суїцидальної поведінки
Семінарські	1	2-3	4-5	6	7-8	9-10
Теми семінарських занять	Основні завдання, структура та історія розвитку психогігієни і психопрофілактики	Проблема екзогенних психотравмуючих чинників у сучасному суспільстві	Психопрофілактика в системі органів внутрішніх справ та Міністерства оборони України	Психопрофілактика психічних розладів	Психопрофілактика аддиктивної поведінки	Психопрофілактика суїцидальної поведінки
	10+1	10+2	10+2	10+1	10+2	10+2
Самостійна робота	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 25 (балів)		Модульна контрольна робота 25 (балів)			

Всього: 191 бал., **коєф: 1,91**

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОПРОФІЛАКТИКИ

Семінарське заняття 1.

Основні завдання, структура та історія розвитку психогігієни і психопрофілактики (2 години)

I. Теоретична частина.

1. Предмет та завдання психогігієни.
2. Предмет та завдання психопрофілактики.
3. Методи психогігієни та психопрофілактики
4. Історія розвитку психогігієни та психопрофілактики.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована література

1. Баевский Р.М., Берсенева А.П. Донозологическая диагностика в оце-нке состояния здоровья // Валеология: диагностика: средства и практика обе-спечения здоровья. - СПб.: Наука,1993, с.33-48.
2. Белов В.Н. Психология здоровья. - СПб.,1994, с.272.

Семінарське заняття 2-3.

Проблема екзогенних психотравмуючих чинників у сучасному суспільстві (4 години)

I. Теоретична частина.

1. Екстремальні впливи на психіку та стрес і дістрес.
2. Вплив «інформаційного голоду» на нервово-психічні функції людини.
3. Монотонність і нервово стомлення.
4. Проблема адаптації та дезадаптації.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована література

1. Ананьев Б.А. Основы психологи здоровья. Книга 1. Концептуальные основы психологии здоровья / Б.А. Ананьев – СПб : Речь, 2006. – 384 с.
2. Куликов Л. В. Психогигиена личности. Вопросы психологической устойчивости и психопрофилактики : Учебное пособие. — СПб.: Питер, 2004. — 464 с.
3. Психология здоров'я. Учебник для вузов / Под ред. проф. Г. С. Никифорова. – СПб : Питер, 2003. – 607 с.
4. Психология профессионального здоровья. Учебное пособие / Под ред. проф. Г. С. Никифорова. – СПб : Речь, 2006. – 480 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПСИХОПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ

Семінарське заняття 4-5.

Психопрофілактика в системі органів внутрішніх справ та Міністерства оборони України (2 години)

I. Теоретична частина.

1. Система первинної та вторинної психопрофілактики в органах внутрішніх справ.
2. Основні психолого-психіатричні критерії придатності до служби в органах внутрішніх справ.
3. Організація психопрофілактичної роботи в підрозділах Міністерства оборони України.

4. Основні психолого-психіатричні критерії придатності до служби в армії, військово-повітряних та військово-морських силах України.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована література

1. Березин Ф. Б. Психическая и психофизиологическая адаптация человека / Ф. Б. Березин — Л.: Наука, 1988. — 295 с.
2. Ганзин И.В. Психологическая экспертиза. Методические рекомендации для студентов психологических вузов. Симферополь: Таврия, 2013. — 32 с.
3. Клиническая психология: Учебник. 3-е изд. / Под ред. Б.Д. Карвасарского. — СПб: Питер, 2007. — 960 с.
4. Менделевич В.Д. Клиническая и медицинская психология: Учебное пособие.- 5-е изд.- М.: МЕДпресс-информ, 2005. - 432 с.

Семінарське заняття 6.

Психопрофілактика психічних розладів

(2 години)

I. Теоретична частина.

1. Класифікація причин виникнення нервово-психічних розладів у дитячому віці.
2. Дисгармонія сімейного виховання і нервово-психічні розлади у дітей.
3. Параметри виховного процесу та їх вплив на нервово-психічне здо-ров'я дітей.
4. Діагностична робота з контингентами ризику.
5. Загальна характеристика психокорекційного комплексу для дітей з нервово-психічними розладами.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована література

1. Захаров А.И. Психотерапия неврозов у детей и подростков. М., МГУ, 1982.
2. Херсонский Б.Г., Дворяк С.В. Психология и психопрофилактика се-мейных конфликтов. К.: Здоровье, 1991.
3. Исаев Д.Н. Психопрофилактика в практике педиатра. Л., 1984.
4. Психогигиена детей и подростков / Под ред. Г.Н. Сердюковской. М., 1985.
5. Спиваковская А.С. Профилактика детских неврозов. М., 1998.
6. Бурменская Г.В., Карабанова О.А., Лидерс А.Г. Возрастно-психологическое консультирование. Проблемы психического развития детей. М., МГУ, 1990.

Семінарське заняття 7-8.

Психопрофілактика адиктивної поведінки

(2 години)

I. Теоретична частина.

1. Загальна характеристика адиктивної поведінки.
2. Причини виникнення адиктивної поведінки.
3. Вибір об'єктів адикції. Динаміка адиктивної поведінки.
4. Загальна характеристика корекційних антиадиктивних програм.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована література

1. Аванесян Г.Г. Особенности стратегий совладания и Я-концепции у людей, зависящих от психоактивных веществ: автореф. дисс. канд. психол. наук. — М., 2003 — 230с.
2. Белогуров С.Б. Популярно о наркотиках и наркоманиях. Книга для всех. СПб.;М.-1998.

- 3.Березин С.В., Лисецкий К.С., Мотынга И.А. Психология ранней нар-комании. – Самара. – 1997.
- 4.Братусь В.С., Сидоров П.И. Психология, клиника и профилактика раннего алкоголизма. – М. – 1984.
5. Гоголева А.В. Аддиктивное поведение и его профилактика. – М.: Мо-сковский психолого-социальный институт, 2002. – 240с.
6. Менделевич В.Д. Психология девиантного поведения: Учебное пособие. – СПб.: Речь, 2005. – 445 с.

Семінарське заняття 9-10.
Психопрофілактика суїцидальної поведінки
(2 години)

I. Теоретична частина.

1. Поняття про суїцид. Історичний аспект дослідження суїциду.
 2. Соціальні та психологічні чинники, супутні суїциду.
 - 3.Психологічна діагностика суїцидальної поведінки. Психотерапевти-чна і консультативна допомога суїцидентам.
 4. Психопрофілактика суїцидальної поведінки.
- II. Перевірка виконання самостійної роботи.**

Рекомендована література

1. Аванесян Г.Г. Особенности стратегий совладания и Я-концепции у людей, зависящих от психоактивных веществ: автореф. дисс. канд. психол.наук. – М., 2003 – 230с.
2. Белогуров С.Б. Популярно о наркотиках и наркоманиях. Книга для всех. СПб.;М.-1998.
3. Березин С.В., Лисецкий К.С., Мотынга И.А. Психология ранней нар-комании. – Самара. – 1997.
4. Братусь В.С., Сидоров П.И. Психология, клиника и профилактика раннего алкоголизма. – М. – 1984.
5. Гоголева А.В. Аддиктивное поведение и его профилактика. – М.: Мо-сковский психолого-социальный институт, 2002. – 240с.
6. Менделевич В.Д. Психология девиантного поведения: Учебное пособие. – СПб.: Речь, 2005. – 445 с.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I
ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОПРОФІЛАКТИКИ

Тема 1. Основні завдання, структура та історія розвитку психогієни і психопрофілактики (10 годин)

1. Розробити схему міждисциплінарних зв'язків психопрофілактики з іншими науками та галузями психології.

2. Визначити роль психопрофілактики в житті особистості. Обґрунтувати свою думку.

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 2. Проблема екзогенних психотравмуючих чинників у сучасному суспільстві (10 годин)

1. Розробити схему впливу психотравмуючих чинників на представників різних соціальних груп населення.

2. Визначити основні напрямки психопрофілактичної роботи по запобіганню негативного впливу екзогенних психотравмуючих чинників на здоров'я людини.

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПСИХОПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ

Тема 3. Психопрофілактика в системі органів внутрішніх справ та Міністерства оборони України (10 годин).

1. Порівняйте критерії первинної психопрофілактичної роботи в МВС та МО України.
2. Визначте основні напрямки психопрофілактичної роботи серед контингенту працівників силових структур, які перебували в екстремальних ситуаціях.

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 4. Психопрофілактика психічних розладів (10 годин).

1. Охарактеризуйте типи «невротичних» подружніх пар.
2. Дайте характеристику «негативних» типів виховання.

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 5. Психопрофілактика адиктивної поведінки (10 годин).

1. Вивчить питання та опишіть як вітчизняне суспільство впливає на виникнення адиктивних відхилень?
2. Розробіть проект антиадиктивної психопрофілактичної програми.

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 6. Психопрофілактика суїцидальної поведінки (10 годин).

1. Вивчить питання та опишіть як вітчизняне суспільство впливає на рівень суїцидальної активності населення?
2. Розробіть проект антисуїцидальної психопрофілактичної програми.

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Основи психопрофілактики» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 1, табл. 2.

Таблиця 1.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ з/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій	11
2.	Відвідування семінарських занять	10
3.	Робота на семінарському занятті	60
4.	Модульні контрольні роботи (1, 2)	50
5.	Самостійна робота	60
	Коефіцієнт = 1,91	191 = 100
Підсумковий рейтинговий бал		100

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; конспект.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.
-

Таблиця 2.

**Таблиця відповідності шкали оцінювання ECTS
з національною системою оцінювання в Україні**

Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	За національною системою	Оцінка за шкалою університету
A	ВІДМІННО – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	зараховано	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок		82-89
C	ДОБРЕ – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок		75-81
D	ЗАДОВІЛЬНО -посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності		69-74
E	ДОСТАТНЬО - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)		60-68
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	незараховано	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань(умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни		1-34

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом під час виконання самостійної від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

• **Словесні:** лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

- **Наочні:** спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- **Практичні:** вправи.

2) **За логікою передачі і сприймання навчальної інформації:** індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) **За ступенем самостійності мислення:** репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) **За ступенем керування навчальною діяльністю:** під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) **Методи стимулювання інтересу до навчання:** навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- друковані тестові і контрольні завдання для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

X. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Ананьев Б.А. Основы психологии здоровья. Книга 1. Концептуальные основы психологии здоровья / Б.А. Ананьев – СПб : Речь, 2006. – 384 с.
2. Куликов Л. В. Психогигиена личности. Вопросы психологической устойчивости и психопрофилактики : Учебное пособие. — СПб.: Питер, 2004. — 464 с.
3. Психология здоров'я. Учебник для вузов / Под ред. проф. Г. С. Никифорова. – СПб : Питер, 2003. – 607 с.
4. Психология профессионального здоровья. Учебное пособие / Под ред. проф. Г. С. Никифорова. – СПб : Речь, 2006. – 480 с.
5. Березин Ф. Б. Психическая и психофизиологическая адаптация человека / Ф. Б. Березин — Л.: Наука, 1988. — 295 с.
6. Ганзин И.В. Психологическая экспертиза. Методические рекомендации для студентов психологических вузов. Симферополь: Таврия, 2013. — 32 с.
7. Клиническая психология: Учебник. 3-е изд. / Под ред. Б.Д. Карвасарского. – СПб: Питер, 2007. – 960 с.
8. Менделевич В.Д. Клиническая и медицинская психология: Учебное пособие.- 5-е изд.- М.: МЕДпресс-информ, 2005. - 432 с.
9. Херсонский Б.Г., Дворяк С.В. Психология и психопрофилактика семейных конфликтов. К.: Здоровье, 1991.
10. Психогигиена детей и подростков / Под ред. Г.Н. Сердюковской. М., 1985.
11. Бурменская Г.В., Карабанова О.А., Лидерс А.Г. Возрастно-психологическое консультирование. Проблемы психического развития детей. М., МГУ, 1990.
12. Гоголева А.В. Аддиктивное поведение и его профилактика. – М.: Московский психолого-социальный институт, 2002. – 240с.
13. Менделевич В.Д. Психология девиантного поведения: Учебное пособие. – СПб.: Речь, 2005. – 445 с.
14. Грузд Л.В. Психологические факторы и механизмы формирования алкогольной и наркотической зависимости / Актуальные проблемы психологии на современном этапе общественного развития: Сборник научных трудов
15. Под ред. М.Г. Рогова, В.Г. Иванова. – Казань: КГТУ, 2003. – 464с.
16. Дудко Т.Н., Котельникова Л.А. Формирование зависимости от азарт-ных игр у молодежи и лиц зрелого возраста. - М., 2005г.- 270с.

17. Егоров А.Ю. Алкоголизация и алкоголизм в подростково-молодежной среде: личностные особенности, клинические проявления, поло-вые различия. Вопросы психического здоровья детей и подростков.- М., 2003.- 286с.
18. Короленко Ц.П. Работоголизм – респектабельная форма аддиктивно-го поведения. – Обозр. психиат. и мед. психол., М.,1993 -240с.
19. Кулаков С.А. Диагностика и психотерапия аддиктивного поведения у подростков. – М.: Смысл, 1998. – 195с.
20. Мизирене Р.В Психологическая зависимость от еды. М., 2005. -150с.
21. Пакина А.Ю. Личностно ориентированный подход к профилактике зависимости / Ежегодник Российского психологического общества: материа-лы III Всероссийского съезда психологов. – СПб.: СПб ГУ, 2003 – 257с.
22. Сельченко К.В. Психология зависимости. Хрестоматия. Харвест 2005 Минск., – 596с.
23. Смагин С.Ф. Аддикция, аддиктивное поведение, СПб.: МИПУ, 2000. – 250с.
24. Старшенбаум Г.В Аддиктология. Психология и психотерапия за-висимостей.-М., 2006. – 280с.

Додаткова:

1. Василюк Ф.Е. Психология переживания (анализ преодоления критических ситуаций). - М.: Издательство Московского университета, 1984. — 200 с. <http://koob.ru>
2. Гуменюк О.Є. Психологія Я-концепції: Монографія. – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 186 с.
3. Зеличенко А. И. Психология духовности. — М.: Изд-во трансперсонального института, 1996. — 400с.
4. Ильичева И.М. Введение в психологию духовности. М.: МПСИ, 2006. – 350с.
5. Козлов В. Духовная психология: в поисках изначального. М.: Издательство Трансперсонального Института, 2000. <http://koob.ru>
6. Козлов В.В. Духовные странствия. Этюды трансперсональной феноменологии. Ярославль, 2000 - 171 с. <http://koob.ru>
7. Пономаренко В. А. Психология духовности / В. А. Пономаренко. — М. : Магистр, 1998. — 162с.
8. Попов Л. М. Добро и зло в этической психологии личности / Попов Л.М., Голубева О.Ю., Устин П.Н. – М.: Изд-во «Институт психологии РАН», 2008. – 240 с.
9. Титаренко Т.М. Життєвий світ особистості у межах і за межами буденності. – К.: Либідь, 2003. – 376 с.
10. Черняева С.А. Развитие личности и психологическая помощь в системе христианского мировоззрения: Монография. СПб.:Речь, СПбАППО, 2007. – 192 с.
11. Москаленко В.Д. Зависимость: семейная болезнь. – М.: ПЕР СЭ, 2008. – 352
12. Лукас К. Молчаливое горе. Жизнь в тени самоубийства / Лукас К., Сейден Г.М. – М. : Смысл, 2000. – 255.